

Osnovna šola Hajdina

GRAD TURNIŠČE RAZLIVA SVOJE SLEDI ZGODOVINA RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici: TIA PLETERŠEK
NIKA SITAR

Mentorica: MARIJA MEKLAV
Somentorica: SILVA HAJŠEK

Hajdina, 2019

ZAHVALA

Za pomoč pri izvedbi raziskovalne naloge se najprej zahvaljujema vsem anketirancem - učiteljem in učencem, ki so odgovorili na najina vprašanja v anketi in nama tako pomagali do želenih rezultatov. Za spodbudo in pomoč pri raziskovalnem delu se zahvaljujema gospodu Janezu Janžekoviču, prof. zgodovine, in arhivistki Zgodovinskega arhiva Ptuj gospe Nataši Majerič Kekec.

Pri prevajanju povzetka v angleščino nama je priskočila na pomoč prof. Tatjana Lukovnjak. Za vse koristne nasvete v računalniški učilnici se zahvaljujema prof. Andreji Novak.

Hvala tudi mentoricama Mariji Meklav in Silvi Hajšek, ki je nalogo tudi lektorirala.

KAZALO

1	Uvod.....	1
1.1	Opredelitev namena in cilji	2
1.2	Hipoteze in raziskovalno vprašanje.....	2
2	Teoretični del.....	3
2.1	Gradovi Ptuja in okolice.....	3
2.2	Zgodovina gradu Turnišče.....	3
2.3	Zgodovinske listine	5
2.3.1	Prikaz arhivskega gradiva.....	5
2.4	Park - biotska raznovrstnost	10
2.5	Možnosti uporabe - promocije prostora in okolice gradu.....	10
3	Raziskovalni del	11
3.1	Raziskovalne metode.....	11
4	Rezultati in razprava.....	12
4.1	Analiza ankete	12
4.2	Raziskovalne hipoteze	21
5	Zaključek.....	22
6	Viri in literatura	23

KAZALO SLIK

Slika 1: Grad Turnišče pri Ptuj, 2015	4
Slika 2: May von Hunkar-Lippitt (Warren-Lippitt), 2015	5
Slika 3: Tia Pleteršek pri raziskovanju gradiva, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.	5
Slika 4: Osebni dnevnik zadnjega lastnika gradu Ralfa Lippitta, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.6	
Slika 5: Popis gradiva posesti Turnških gospodov, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.	7
Slika 6: Dnevnik osebnih izpovedi družine Lippitt, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.	8
Slika 7: Zgodovinski opis Turnišča, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.	9
Slika 8: Ali ste že obiskali grad ali. park Turnišče?	12
Slika 9: Morda veste, v katerem slogu je grad.	13
Slika 10: Od kod izhaja ime gradu Turnišče?	14
Slika 11: Koliko lastnikov je imel grad?	15
Slika 12: Kaj mislite, iz katere dežele je izhajala večina lastnikov gradu?	16
Slika 13: Ali veste, da je bil grad požgan?	17
Slika 14: Ali ste vedeli, da je v gradu bilo ob koncu druge svet. vojne zavetišče za vojne sirote?	18
Slika 15: Grad in park Turnišče sta bila 1999. leta razglašena za kulturna spomenika državnega pomena. Ali veste, da spadata tudi v Naturo 2000?	19
Slika 16: Kako bi lahko grad promovirali?	20

KAZALO TABEL

Tabela 1: Ali ste že obiskali grad ali. park Turnišče? 11	12
Tabela 2: Morda veste, v katerem slogu je grad.....	13
Tabela 3: Od kod izhaja ime gradu Turnišče?	14
Tabela 4: Koliko lastnikov je imel grad?	15
Tabela 5: Kaj mislite, iz katere dežele je izhajala večina lastnikov gradu?	16
Tabela 6: Ali veste, da je bil grad požgan?	17
Tabela 7: Ali ste vedeli, da je v gradu bilo ob koncu druge svet. vojne zavetišče za vojne sirote?	18
Tabela 8: Grad in park Turnišče sta bila 1999. leta razglašena za kulturna spomenika državnega pomena. Ali veste, da spadata tudi v Naturo 2000?	19
Tabela 9: Kako bi lahko grad promovirali?.....	20

POVZETEK

Najina raziskovalna naloga je letos osredotočena na zgodovinska dejstva sosednjega gradu v Turniščah. Grad predstavlja ohranjanje kulture kot živega procesa, ki ni samo kulturni projekt neke preteklosti, ampak nosi sporočilo tudi za prihodnost.

Dvorec Turnišče na področju Ptujskega polja se je omenjal kot grad s štirimi mogočnimi stolpi že v 13. stol. kot Tuernes. V baročni pozidavi po letu 1676 pa sta našla svoje mesto grofica Suzana E. Thurnin in njen sin Maksimiljan.

Naloga je sestavljena iz teoretičnega in raziskovalnega dela. V prvem je poleg uvoda opisana celotna predstavitev teme. V drugem - raziskovalnem delu pa je predstavljena analiza ankete, iz katere je razvidno vedenje o značilnostih te kulturne dediščine.

Skozi njeno predstavitev bova posegali po najrazličnejših zgodbah in intervjuju, hkrati pa upoštevali strokovne poglede na zgodovinska dejstva.

Vsebino raziskovalne naloge bi želeli približati najinim sovrstnikom, saj gradovi vedno burijo domišljijo in so polni skrivnosti. Prav zaradi tega, ker so se mnogi podatki verjetno izgubili, je raziskovanje še toliko bolj zanimivo.

KLJUČNE BESEDE: grad, kulturna dediščina, preteklost, sedanjost, lastniki

SUMMARY

Our paper focuses on the historical facts of the neighboring castle in Turnišče. The castle represents the preservation of culture as a living process, which is not only a cultural project of the past, but also a message for the future. The Turnišče mansion in the area of Ptujsko polje was already mentioned as Tuernes - a castle with four mighty towers in the 13th century. Countess Suzana E. Thurnin and her son Maksimiljan found their place in the Baroque building after 1676.

The paper consists of theoretical and research work. In the first, besides the introduction, the entire presentation of the theme is described. In the second – the research part, an analysis of the survey is presented; it shows the knowledge about the characteristics of this cultural heritage. The presentation will cover a wide range of stories and interviews, while taking into account professional views on historical facts. We would like to bring the content of our research paper closer to our peers, as the castles always keep up the imagination and are full of secrets. Precisely because many of the data are likely to be lost, the paper is all the more interesting.

KEY WORDS: castle, cultural heritage, past, present, owners

1 UVOD

Za to raziskavo sva se odločili, saj je ta zgradba v nama vedno vzbujala zanimanje. Zanimalo naju je, koliko naši sošolci in tudi učitelji naše šole vedo o tej zgradbi in njeni zgodovini, saj je v neposredni bližini naše občine in šole. Zanje sva pripravili anketo, ki nama je pomagala do želenih rezultatov.

V Sloveniji imamo veliko ohranjenih gradov. Skozi stoletja so doživeli in preživeli marsikaj. Nastali so v različnih obdobjih srednjega veka, v renesansi in baroku, prve sledi o njihovi gradnji pa so našli celo v antiki. Mnoge je načel zob časa, na desetine pa jih danes opravlja zanimive funkcije. Za njimi so velikokrat ostale ruševine, ki sodobnega človeka vznemirjajo zaradi zgodb, ki se skrivajo v debelih zidovih. Gradove so običajno postavljali na hribe, skalnate vzpetine, tako da jih je bilo opaziti že od daleč. (Kerrigan, 2008)

Med zanimive gradove sodi tudi grad Turnišče, ki se nahaja v neposredni bližini Hajdine in je last države Slovenije. Leži na Dravskem polju, okoli 2,5 km južno od središča mesta, v četrti skupnosti Breg-Turnišče. Kompleks sestavlja dvorec s parkom, Turniški ribnik, ki ga napaja Turniška studenčnica in Turniški travniki na severnem delu. (Grad Turnišče pri Ptuj, 2019)

Je kulturni spomenik državnega pomena. Grad je bil nekaj časa zapuščen, zadnja leta pa so se začela obnovitvena dela pod vodstvom Zavoda za kulturno dediščino.

1.1 Opredelitev namena in cilji

Vedno sva si želeli pokukati za obzidje tega gradu, saj naju je pritegnila lepa zgradba, predvsem pa naju je zelo zanimalo, kakšne zgodbe se skrivajo v njej.

V raziskovalni nalogi bova predstavili naravne in zgodovinske vrednote gradu Turnišče, saj meniva, da je dvorec premalo predstavljen in poznan širši javnosti kot tudi bližnji okolici in naši šoli.

V nalogi sva predstavili tudi, kako ta kraj izkoristiti za namene izobraževanja, rekreacije, turizma. Ob dvorcu se nahaja grajski park z različnimi ekosistemi, ki so pomembni za ohranjanje najbolj ogroženih živalskih in rastlinskih vrst v Evropi in sodi v mejno območje Natura 2000.

1.2 Hipoteze in raziskovalno vprašanje

Hipotezi, ki jih želiva v raziskovalni nalogi potrditi ali ovreči, sta naslednji:

- Učenci naše šole od 6.-9. r. poznajo grad Turnišče in o njem tudi nekaj vedo.
- Učitelji naše šole poznajo grad Turnišče in njegovo zgodovino.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Gradovi Ptuja in okolice

Okolica Ptuja je znana po mnogih gradovih, od katerih najbolj izstopa mesto Ptuj s svojim grajskim poslopjem. Ptuj je najstarejše mesto na Slovenskem in središče mestne občine Ptuj. Srednjeveško mestno jedro je zaščiteno in se nahaja ob vznožju grajskega griča. Tu si lahko ogledate Dravski stolp, Mestno hišo, Mestni stolp, Dominikanski samostan, Minoritski samostan, cerkev sv. Jurija in mnoge druge zgodovinske zgradbe. V bližini Ptuja se nahajajo še Terme Ptuj, ki nudijo pestra in nepozabna doživetja.

Vzhodna Slovenija skriva v sebi mnogo gradov, ki skrbijo za poslanstvo ohranjanja te posebne kulturne dediščine. Npr.: двореc Dornava se nahaja v naselju Dornava pri Ptuj in je po mnenju strokovnjakov najlepši ravninski двореc na Štajerskem in ena lepših stavb poznega baroka.

Gradovi Ptuj, Ormož, Velika Nedelja, Slovenska Bistrica, Murska Sobota, Lendava, Grad, Negova in Rakičan so začeli tlakovati cesto gradov na slovenski strani meje. (Jakič, 1995)

Grad Turnišče se nahaja v naselju Pobrežje pri Ptuj ob glavni cesti Ptuj-Videm. Je kulturni spomenik državnega pomena. Kot sva že omenili, je bil grad nekaj časa zapuščen. Zadnji lastniki gradu so bili od leta 1884 do leta 1945 namreč baroni Warren Lippitti, ki so bili znana konjerejska družina. S svojimi kasači so se udeleževali mnogih kasaških dirk.

2.2 Zgodovina gradu Turnišče

Grad Turnišče se je prvič omenil pod imenom Tuernes leta 1441. V 16. stoletju so posestniki gradu postali Szekelyji, nato pa v 17. Herbersteini. Od leta 1676 sta grad imela v lasti Suzana E. Thurn in njen sin Maksimilijan. Pozidala sta sedanjo stavbo in z nakupom novih imetij obogatila gosposčino. Potem se je menjalo veliko lastnikov, dokler v 19. stol (1826) ne kupi graščine Anton Schönfeld. Lippitti so grad kupili 1884 in od takrat do 1945 so grad tudi posedovali. Sedanjo podobo je grad dobil v času njihovega lastništva. Ob gradu je bil zgrajen obsežen grajski park in двореc. Leta 1875 je Rudolf Warren Lippitt ustanovil zelo znamenito konjušnico, ki stoji še danes.

Leta 1938 je postal lastnik Ralph Warren Lippitt, ki je bil tudi zadnji lastnik iz njihove rodbine. Bil je zelo podjeten in inovativen lastnik veleposestva na Turnišču, kjer so se ukvarjali s poljedelstvom, živinorejo, čebelarstvom, sadjarstvom, vinogradništvom. Na svojem posestvu je imel stalno zaposlenih okoli 200 služabnikov oz. kmetijskih delavcev, pa tudi različnih obrtnikov in strokovno usposobljenih delavcev za različne potrebe na svojem veleposestvu. Uporabljal je že številne stroje in sodobne naprave. Njegova velika kmetija je bila vzorčna v tedanji Kraljevini Jugoslaviji. Lippitt je s svojimi služabniki govoril slovensko, obvladal je zelo dobro tudi angleško in nemško. Bil je pravi svetovljan. Čeprav ni imel lastnih otrok, je bil dobronik številnim otrokom svojih služabnikov. (J. Janžekovič, osebna komunikacija, 23. januar 2019)

Grad je kulturni spomenik državnega pomena. Danes je v zelo slabem stanju in bi bila potrebna visoka investicija za njegovo obnovo. Tega denarja pa nima niti država niti ptujska občina, zato grad nezadržno propada. (J. Janžekovič, osebna komunikacija, 23. januar 2019)

Slika 1: Grad Turnišče pri Ptuj, 2015

V letih med 1876-1878 je grad dobil tloris v obliki črke H. Grad Turnišče je imel nekdanj poleg lepo opremljenih sob tudi manjšo kapelo, ki je bila posvečena sv. Trem kraljem. Še vedno je zelo lep grajski park z izbranim drevjem, v njem pa je bilo tudi nekaj nagrobnikov psov, ki so pripadali rodbini Lippitt.

Sam grad na Turnišču je bil čudovito opremljen. Bil je tudi večkrat obnovljen in skrbno vzdrževan. Imel je baročno zasnovo, obnovljen pa je bil v različnih slogih 18. in 19. stoletja. (J. Janžekovič, osebna komunikacija, 23. januar 2019)

V gradu je z vojaškim štabom bival cesar Franc Jožef I. od 4. do 5. septembra leta 1873, ko so potekali veliki vojaški manevri. (Enciklopedija Slovenije 1999)

Grad je bil skupaj s posestvom po drugi svetovni vojni zaplenjen. Tam je bil nekaj let tudi zbirni center za otroke, ki so bili vojne sirote. Od l. 1958 do preselitve v novogradnjo Srednješolskega centra Ptuj leta 1979 je v gradu delovala Poljedelsko-živinorejska šola Turnišče.

V dvorec Turnišče pri Ptuj so septembra 1945 pripeljali iz koncentracijskega taborišča Strnišče pri Ptuj okoli 200 vojnih sirot. (J. Janžekovič, osebna komunikacija, 23. januar 2019)

Leta 1987 je v grajskem posloplju izbruhnil požar. Po požaru so bila opravljena najnujnejša restavratorska dela, vendar je grad danes v zelo slabem stanju tudi prav zaradi tega. (Peroci, 2011)

Slika 2: May von Hunkar-Lippitt (Warren-Lippitt), 2015

Ralf Warren-Lippitt in May von Hunkar-Lippitt sta bila po letu 1938 solastnika gosposčine po smrti njenega očeta Rudolfa. Leta 1940 je bilo gospostvo tudi razdeljeno in vpisano v kataster. Celotno veleposestvo je obsegalo blizu 400 ha zemljišč. (J. Janžekovič, osebna komunikacija, 23. januar 2019)

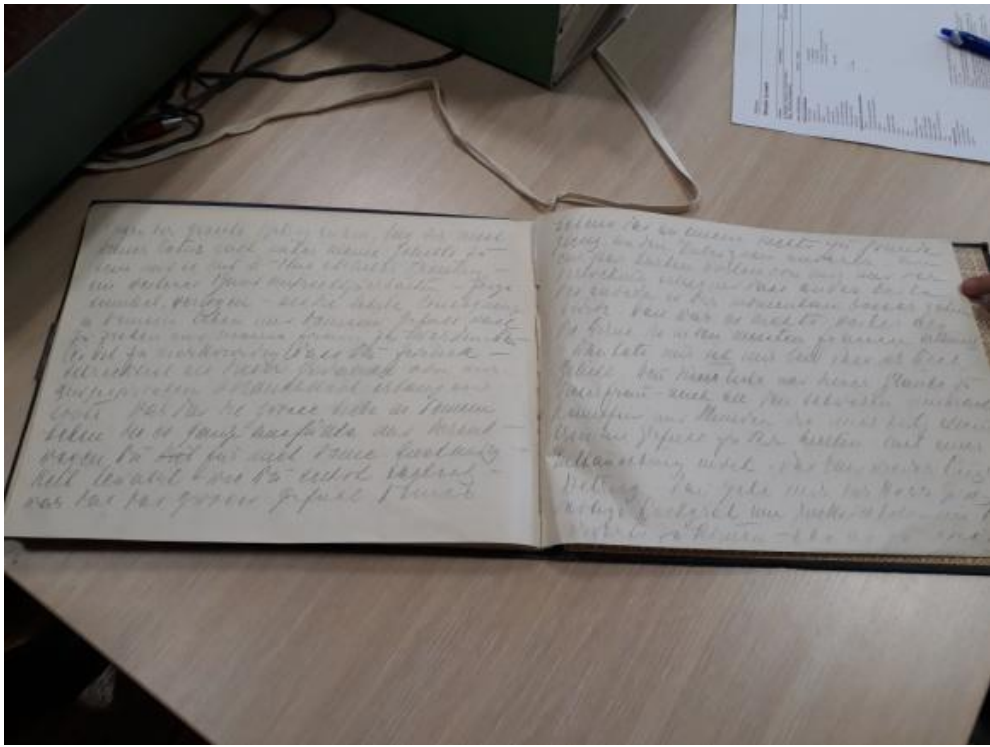
2.3 Zgodovinske listine

V Zgodovinskem arhivu Ptuj sva skupaj z mentoricama preverili dejstva, ki so bila dostopna v dobljeni literaturi. Direktorica oddelka ga. Katja Zupanič je s svojimi sodelavci (go. Natašo Majerič Kekec in drugimi) pripravila v vpogled nekaj arhivskih dokumentov. Gradiva je ohranjenega veliko, tako da sva po svoji presoji izbrali nekaj dokumentov, ki so bili za naju najbolj zanimivi. V nalogi jih predstavljava kot dokazilo za opravljanje grajskih dolžnosti. Dokumenti dokazujejo, kako natančno je bilo vodenje »knjig« na takih grajskih posestvih. Zelo natančno se je zapisovalo, koliko je bilo pridelkov, predvsem pa koliko dajatev je bil posameznik dolžan grofu, koliko posesti je kdo komu zapustil ali dolgoval, kako so potekale sodbe in drugo.

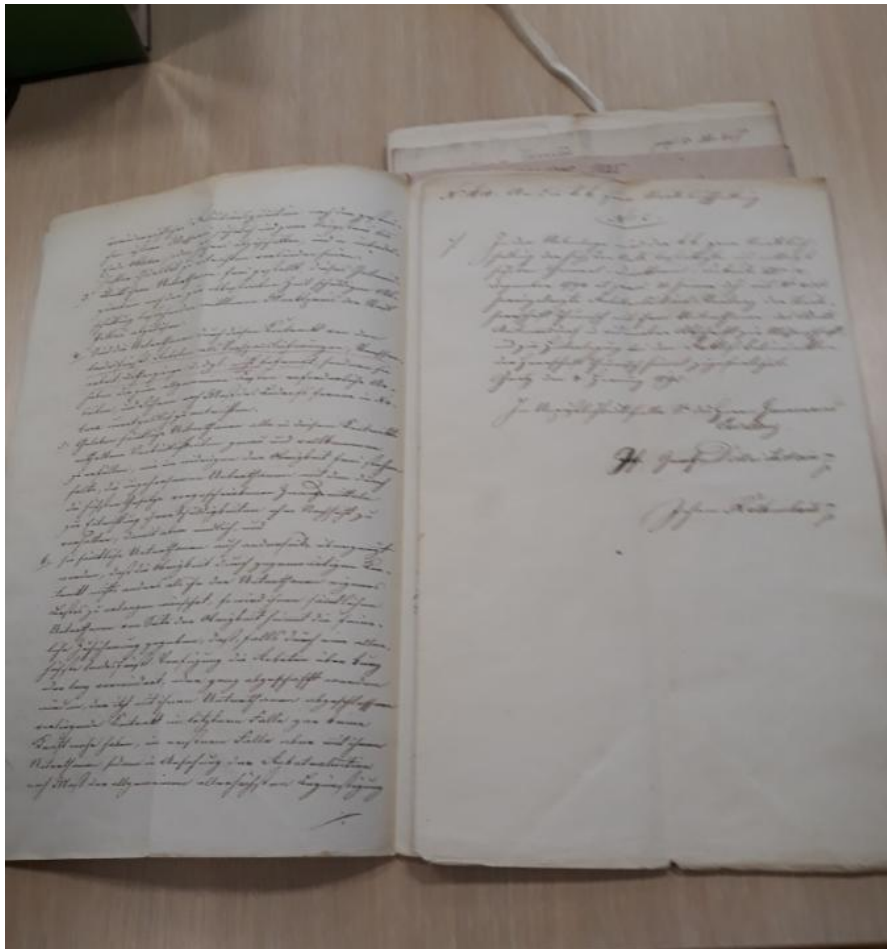
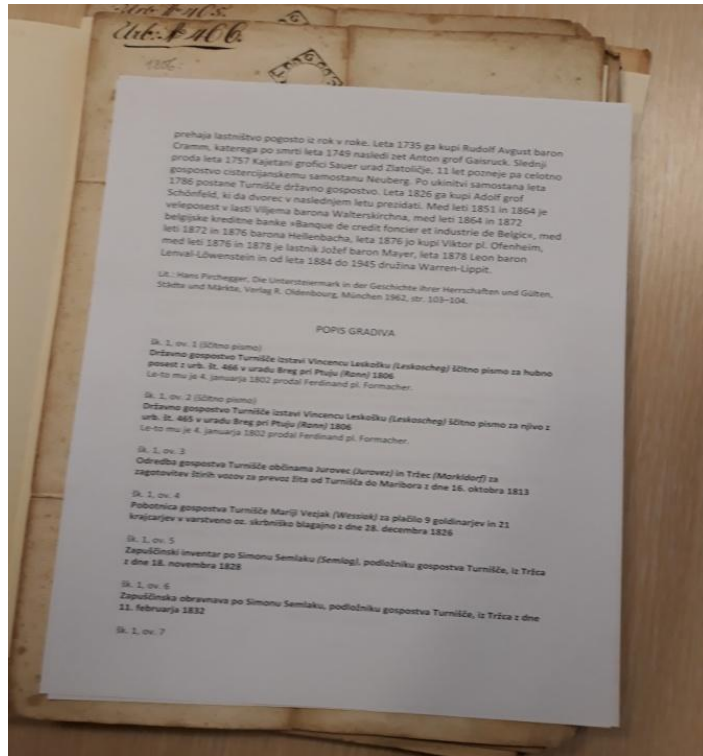
2.3.1 Prikaz arhivskega gradiva

Slika 3: Tia Pleteršek pri raziskovanju gradiva, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.

Slika 4: Osebni dnevnik zadnjega lastnika gradu Ralfa Lippitta, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.

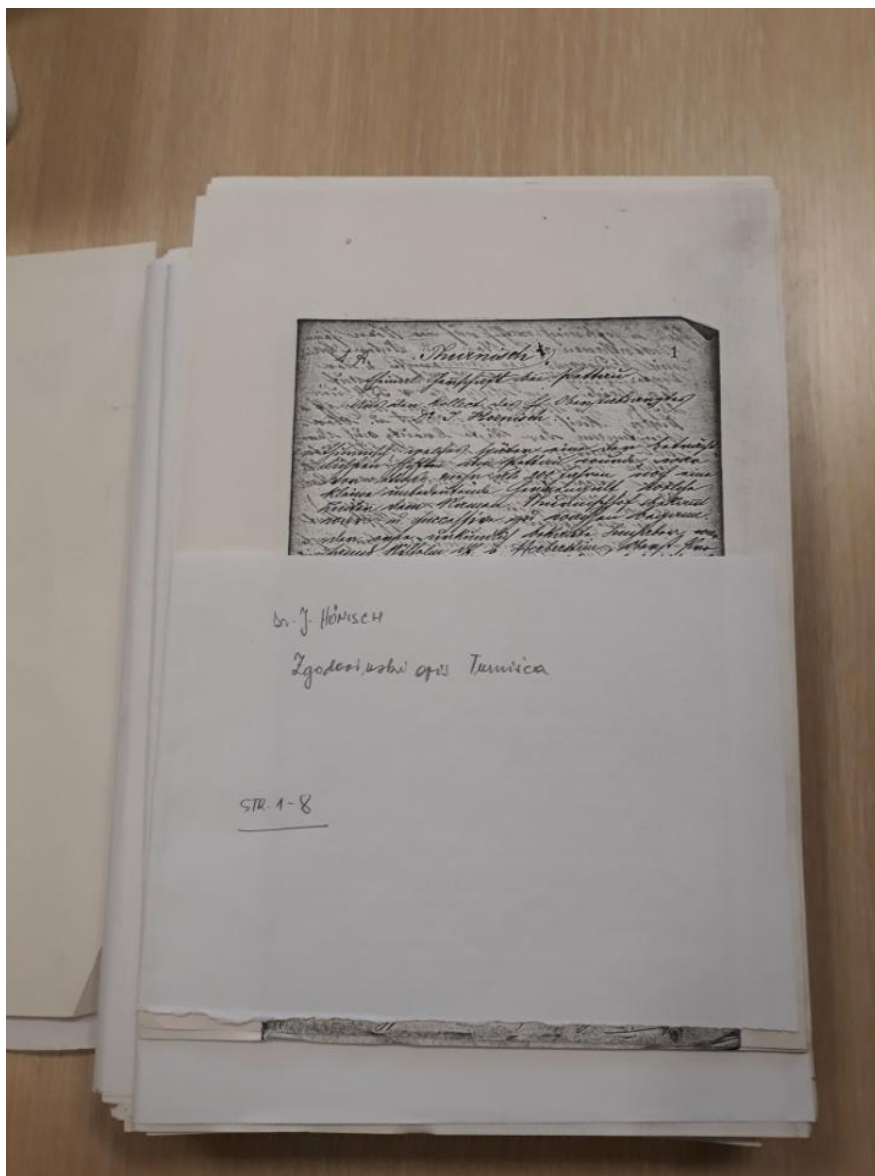

Slika 5: Popis gradiva posesti Turnških gospodov, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.

Thurnsche.
 13. December 1812.
 Also was das wirklich ein Tageloh werden? Ich weiß nicht mehr
 recht, hat ein Aufgebot eine gewisse Abzinsung dagegen
 — aber schließlich gekauft hat es, zwar schon vor einigen Ja-
 hren, aber da hat es doch keinen rechten Sinn es liegen zu
 lassen. Man war für einen kleinen gefaulten Kutschwagen
 zurückgegriffen, falls sich nicht herausstellt dass er
 gar zu kurzweilig ist. Aber ein vorzüglicher Mensch weiß
 das aber früher!! Ahn fünf!
 Die Forderung dieses Büchlers ist nicht so sehr die eines Buches
 zu registrieren, nein, sondern einfach meine Gedanken
 falls sie es können mir nur solche die ich nicht ganz
 unnothwendig mittheilen möchte geschrieben, lieber denn eines
 für erleichtern teil um in den Zukunft einen Beweis
 der Vergangenheit zu haben. Vielleicht interpedant'sime.

Slika 6: Dnevnik osebnih izpovedi družine Lippitt, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.

Slika 7: Zgodovinski opis Turnišča, Zgodovinski arhiv Ptuj, 13. 2. 2019.

2.4 Park - biotska raznovrstnost

Kompleks Turnišče, kakor ga pojmuje danes, ima naslednje naravovarstvene statuse:

- Zavarovano območje
- Naravna vrednota
- Območje Natura 2000
- Ekološko pomembno območje

Območje gradu obsega park, ribnik in del gozda severozahodno od ribnika. Leta 1994 je takratni Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor pripravil vse potrebno za razglasitev naravnih znamenitosti v občini Ptuj, kjer je bilo zajeto tudi območje Turnišča. Del ozemlja Turnišče leži v Posebnem območju Natura 2000 in obsega severni del območja kompleksa Turnišče – brežina Dravske terase, izviri, ribnik, Studenčnica, gozd. Izvzeto je območje parka in gradu. Grajski park z ribnikom tvori ohranjanje njegove podobe ter lastnosti parka, zasnovanega v prostem angleškem krajinskem slogu (izviri, Studenčnica, ribnik, gozd). (Načrt rabe kompleksa Turnišče, 2014)

2.5 Možnosti uporabe - promocije prostora in okolice gradu

- gostinska dejavnost (restavracija z lokalno hrano),
- koncertna in razstavna dejavnost,
- predavalnice in kabineti za izobraževanje in usposabljanje mladine in odraslih,
- organiziranje hortikulturnih in drugih tematskih razstav,
- vzdrževanje in urejanje parka,
- prodaja in predstavitev lokalnih pridelkov in izdelkov
- učilnica na prostem (Pečnik, 2010)

Od zgoraj zanimivih predlogov bi glede na to, da izhajava iz šole, bil ta prostor idealen za učilnico v naravi, ki je vedno znova aktualna oblika poučevanja v šolah. Tukaj najdemo naravne ekosisteme, kot sta potok in gozd, ter umetne ekosisteme, kot sta park in ribnik.

Učilnica v naravi je torej pomembna oblika poučevanja v današnjih šolah. Tako učenci in dijaki z lastnim delom v naravi na praktičnih primerih spoznavajo pojave in procese. V diplomskem delu ene izmed raziskovalk je predstavljeno območje, kjer se lahko izvede učilnica v naravi. Predstavljene so naravnogeografske značilnosti območja ter izpostavljene vsebine, kot so vodovje, prst in rastlinstvo. Na območju najdemo naravne ekosisteme, kot sta potok in gozd, ter umetne ekosisteme, kot sta park in ribnik. Izdelala je primer učilnice v naravi, ki temelji na naravnih procesih za zaščito in obnovo okolja. Učilnica v naravi je primerna za zadnjo triado osnovne šole in za srednje šole. Učenci in dijaki tako z različnimi metodami preučujejo naravne in umetne elemente v naravi in si oblikujejo vrednote varovanja okolja. (Pečnik, 2010)

3 RAZISKOVALNI DEL

3.1 Raziskovalne metode

Pri raziskovalni nalogi sva uporabili naslednje raziskovalne metode:

Deskriptivna metoda

Literaturo za raziskovalno nalogo, ki nama je pomagala pri zbiranju podatkov, sva poiskali v šolski in ptujski knjižnici, v knjižnici Srednješolskega centra Ptuj, v Zgodovinskem arhivu Ptuj, nekaj podatkov sva našli tudi na spletu.

Deduktivna metoda

Za nalogo sva uporabili tudi časopisne članke, diplomski nalogi, osebno komunikacijo, splet ...

Intervju in metoda anketiranja.

Pomemben del raziskovanja predstavlja intervju in metoda anketiranja. Problem raziskave je usmerjen v ugotavljanje poznavanje zgodovine gradu Turnišče. Anketirali sva učencev od 6.-9. razreda in učitelje. Pozornost sva namenili predvsem nekaj ključnim vprašanjem, in sicer ali učenci poznajo grad Turnišče, ali so kdaj o njem kaj prebrali ali slišali, ali so ga kdaj obiskali. Ali so to storili sami, v družbi prijateljev, staršev.

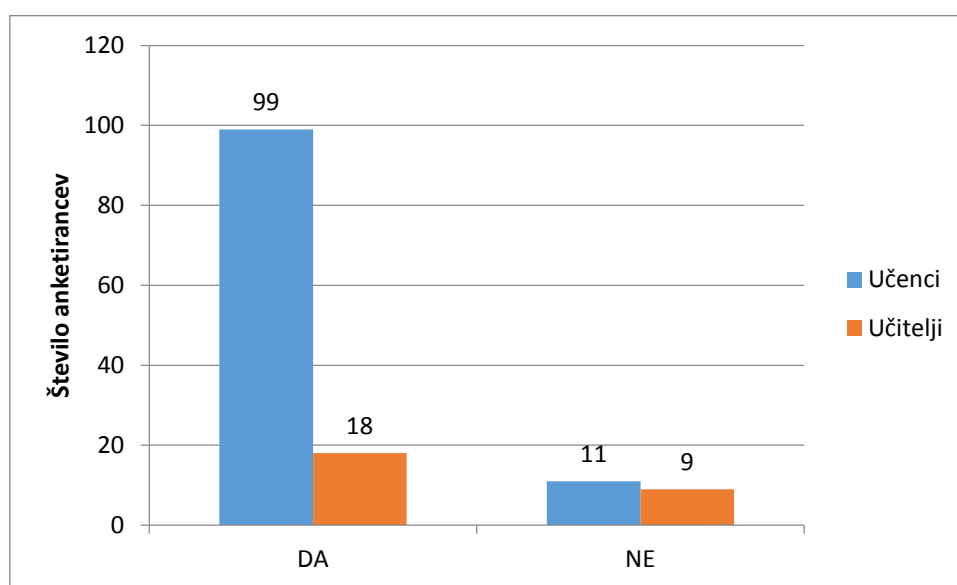
4 REZULTATI IN RAZPRAVA

V nadaljevanju predstavlja v obliki tabel in grafov pridobljene podatke in analizo posameznih vprašanj.

V raziskavo sva vključili 110 učencev od šestega do devetega razreda in 27 učiteljev. Podatke, ki sva jih dobili s pomočjo 137 vrnjenih anketnih vprašalnikov, sva obdelali z Excel programom. Rezultate ankete sva prikazali s pomočjo tabel in grafov. Posamezne prikaze sva opisno analizirali. Analiza izhaja iz vprašanj ankete, ki se navezuje na poznavanje gradu Turnišče.

4.1 Analiza ankete

Zanimalo naju je, ali so učenci in učitelji že obiskali grad ali park Turnišče.

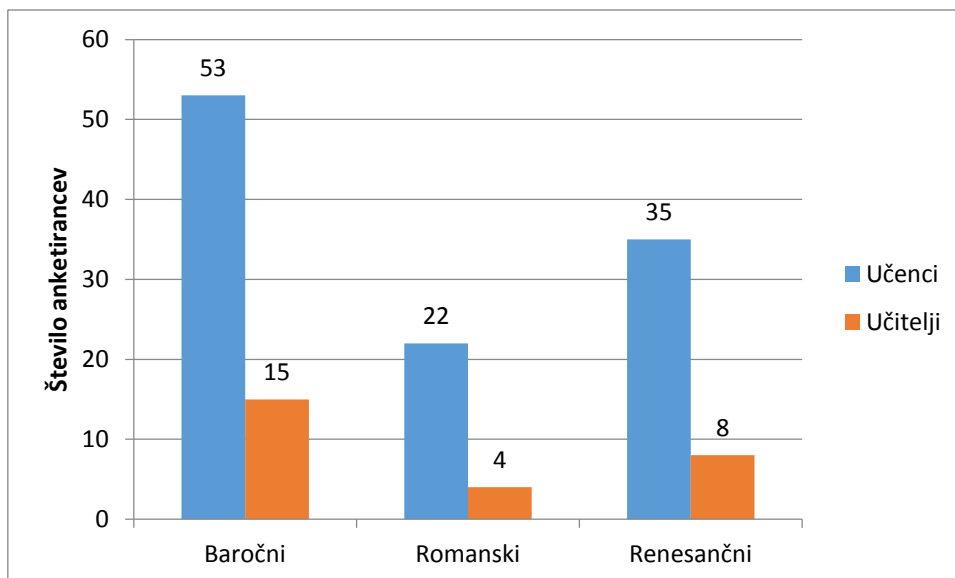

Slika 8: Ali ste že obiskali grad ali park Turnišče?

Tabela 1: Ali ste že obiskali grad ali park Turnišče? 11

	Učenci (x)	Odstotek (%)	Učitelji (x)	Odstotek (%)
DA	99	90,0	18	66,7
NE	11	10,0	9	33,3
SKUPAJ	110	100,0	27	100,0

Iz rezultatov v tabeli 1 je razvidno, da je kar 66,7 % učiteljev že obiskalo grad ali park Turnišče, prav tako tudi velik delež učencev, kar 90 %.

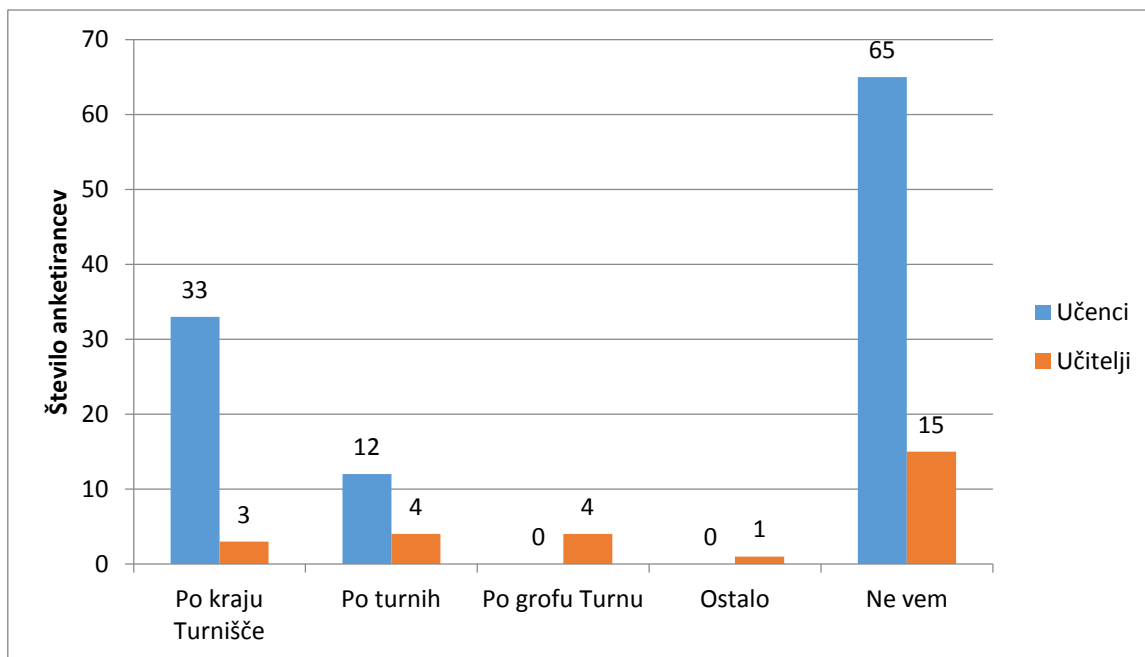

Slika 9: Morda veste, v katerem slogu je grad.

Tabela 2: Morda veste, v katerem slogu je grad.

	Učenci (x)	Odstotek (%)	Učitelji (x)	Odstotek (%)
Baročni	53	48,2	15	55,5
Romanski	22	20,0	4	14,8
Renesančni	35	31,8	8	29,7
SKUPAJ	110	100,0	27	100,0

Kar 48,2 % učencev meni, da je grad v baročnem slogu, 20 %, da je v romanskem, in 31,8, da je v renesančnem. Tudi odstotek učiteljev, da je v baročnem slogu, je zelo velik, kar 55,5 %.

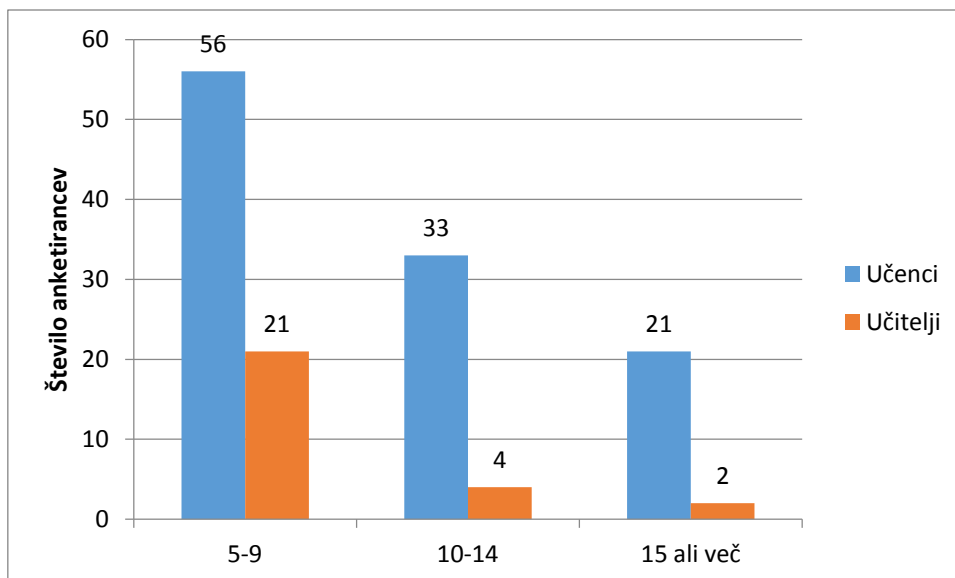

Slika 10: Od kod izhaja ime gradu Turnišče?

Tabela 3: Od kod izhaja ime gradu Turnišče?

	Učenci (x)	Odstotek (%)	Učitelji (x)	Skupaj (%)
Po kraju Turnišče	33	30,0	3	11,1
Po turnih	12	10,9	4	14,8
Po grofu Turnu	0	0,0	4	14,8
Ostalo	0	32,0	1	3,7
Ne vem	65	59,1	15	55,6
SKUPAJ	110	100,0	27	100,0

Na vprašanje, od kod izhaja ime gradu, so tako učitelji kot učenci imeli zanimive zamisli. Kar 30 % učencev meni, da je dobil ime po kraju Turnišče, medtem ko največ učiteljev, kar 14,8 %, meni, da je dobil ime po grofu Turnu in turnih. Kar 59,1 % učencev je obkrožilo, ne vem, prav tako tudi 55,6 % učiteljev.

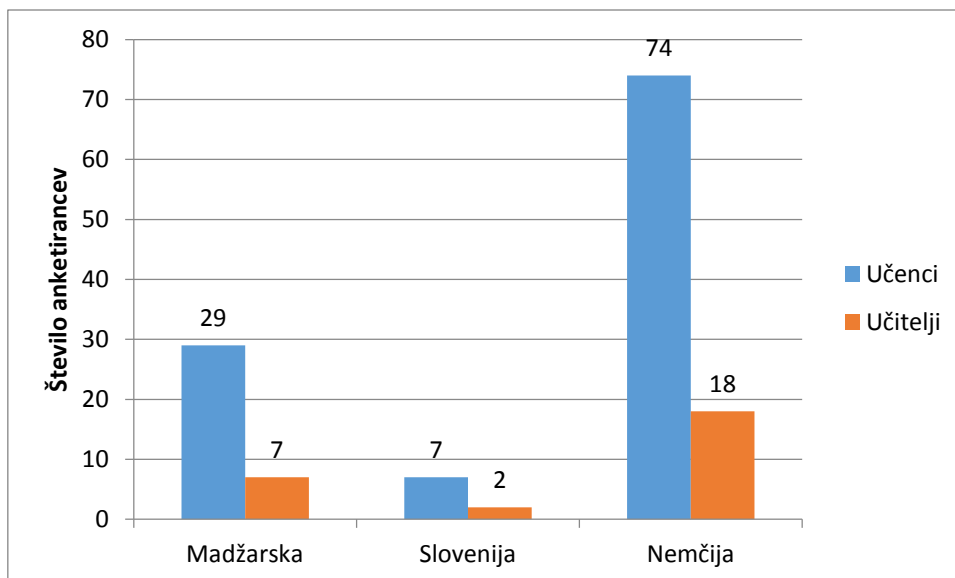

Slika 11: Koliko lastnikov je imel grad?

Tabela 4: Koliko lastnikov je imel grad?

	Učenci (x)	Odstotek (%)	Učitelji (x)	Odstotek (%)
5-9	56	50,9	21	77,8
10 – 14	33	30,0	4	14,8
15 ali več	21	19,1	2	7,4
SKUPAJ	110	100,0	27	100,0

O tem, koliko lastnikov je imel grad, kar 50,9 % učencev meni, da med 5-9, tudi učitelji, kar 77,8 %, menijo enako.

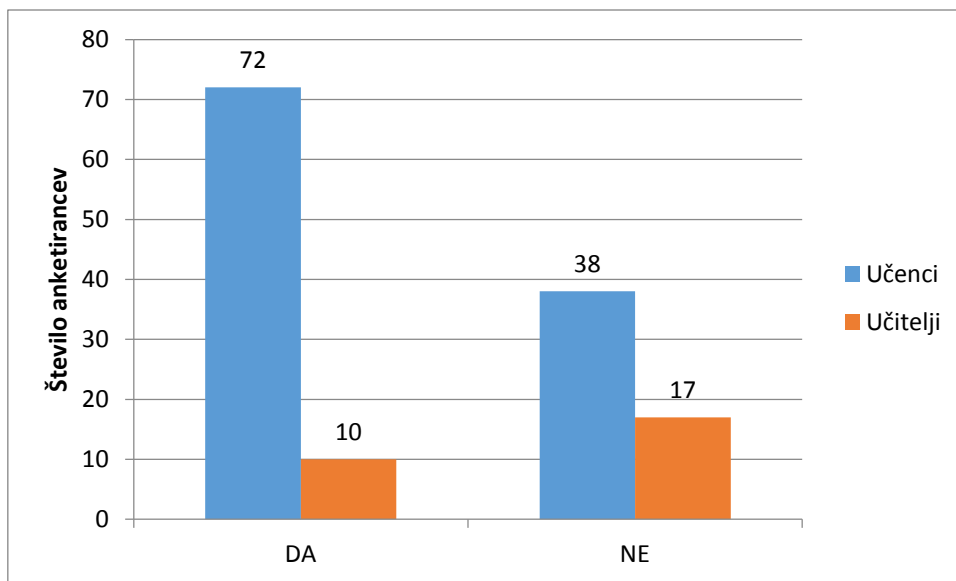

Slika 12: Kaj mislite, iz katere dežele je izhajala večina lastnikov gradu?

Tabela 5: Kaj mislite, iz katere dežele je izhajala večina lastnikov gradu?

	Učenci (x)	Odstotek (%)	Učitelji (x)	Odstotek (%)
Madžarska	29	26,4	7	25,9
Slovenija	7	6,4	2	7,4
Nemčija	74	67,2	18	66,7
SKUPAJ	110	100,0	27	100,0

Velika večina učencev in učiteljev meni, da je bilo največ lastnikov iz Nemčije, kar je tudi utemeljeno.

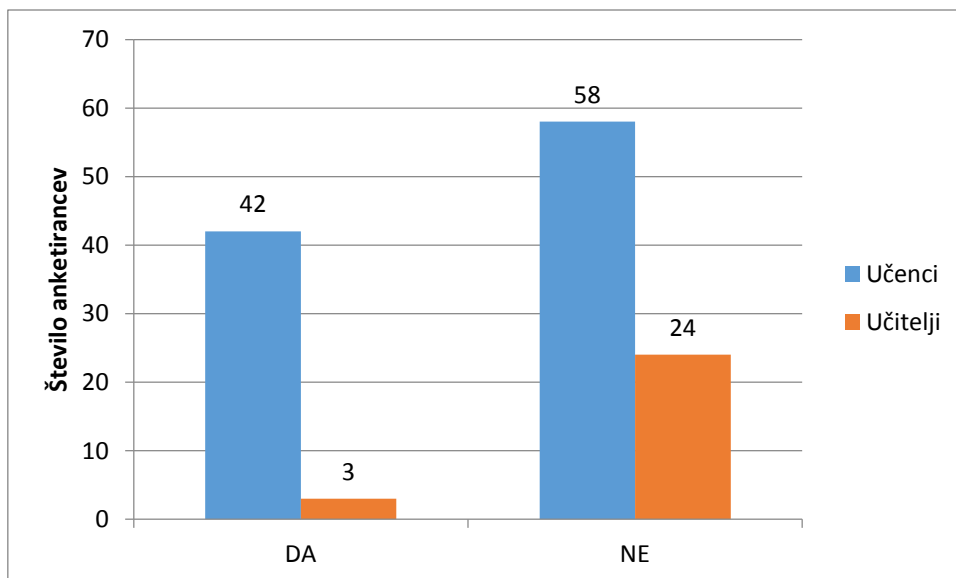

Slika 13: Ali veste, da je bil grad požgan?

Tabela 6: Ali veste, da je bil grad požgan?

	Učenci (x)	Odstotek (%)	Učitelji (x)	Odstotek (%)
DA	72	65,5	10	37,0
NE	38	34,5	17	63,0
SKUPAJ	110	100,0	27	100,0

Da je bil grad požgan, je vedelo 65,5% učencev. Učitelji pa so na to vprašanje odgovorili, da ne vedo in to kar 63,0%. Zanimivo je dejstvo, da so za ta nesrečni dogodek vedeli učenci, učitelji pa ne.

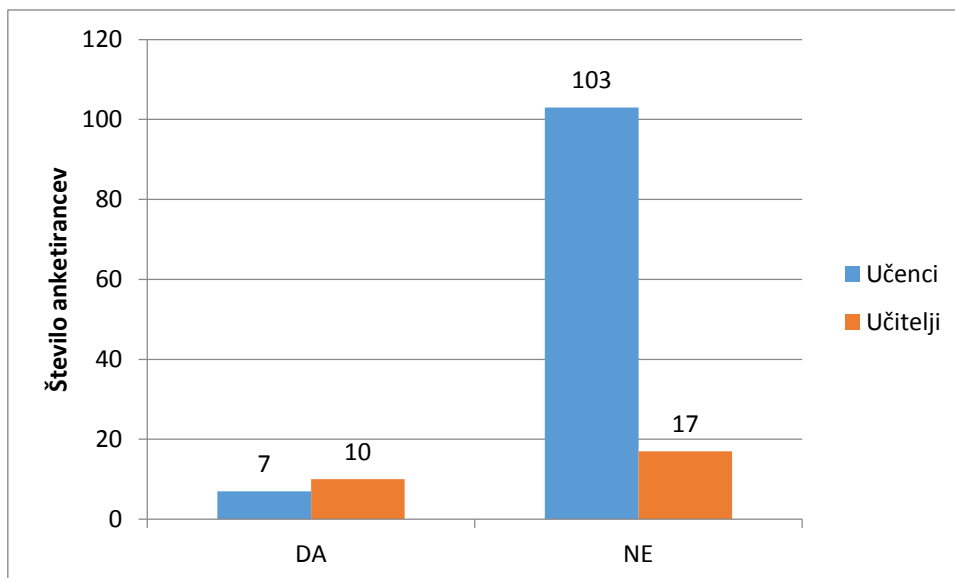

Slika 14: Ali ste vedeli, da je v gradu bilo ob koncu druge svet. vojne zavetišče za vojne sirote?

Tabela 7: Ali ste vedeli, da je v gradu bilo ob koncu druge svet. vojne zavetišče za vojne sirote?

	Učenci (x)	Odstotek (%)	Učitelji (x)	Odstotek (%)
DA	42	38,2	3	11,1
NE	58	52,8	24	88,9
SKUPAJ	110	100,0	27	100,0

Tudi tega podatka učenci in učitelji niso poznali.

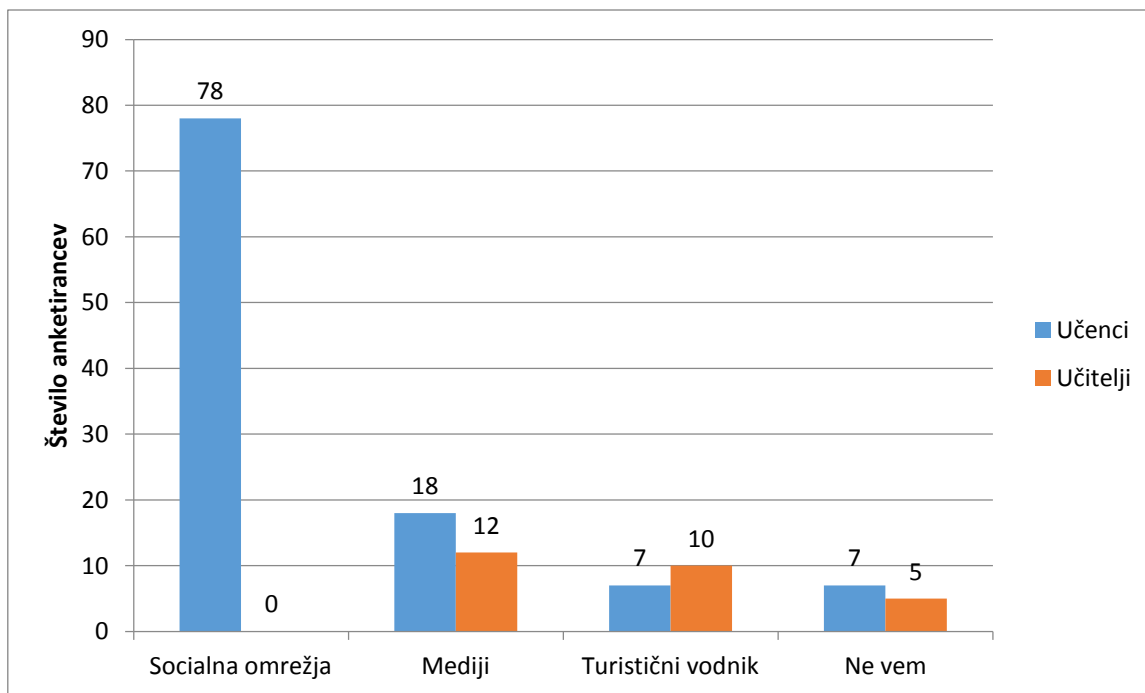

Slika 15: Grad in park Turnišče sta bila 1999. leta razglašena za kulturna spomenika državnega pomena. Ali veste, da spadata tudi v Naturo 2000?

Tabela 8: Grad in park Turnišče sta bila 1999. leta razglašena za kulturna spomenika državnega pomena. Ali veste, da spadata tudi v Naturo 2000?

	Učenci (x)	Odstotek (%)	Učitelji (x)	Odstotek (%)
DA	7	6,4	10	37,0
NE	103	93,6	17	63,0
SKUPAJ	110	100,0	27	100,0

Odgovor na to vprašanje kaže, da tako učenci (93,6 %) kot tudi učitelji (63,0 %) tega podatka niso vedeli.

Slika 16: Kako bi lahko grad promovirali?

Tabela 9: Kako bi lahko grad promovirali?

	Učenci (x)	Odstotek (%)	Učitelji (x)	Odstotek (%)
Socialna omrežja	78	70,9	0	0,0
Mediji	18	16,3	12	44,5
Turistični vodnik	7	6,4	10	37,0
Ne vem	7	6,4	5	18,5
SKUPAJ	110	100%	27	100,0

Na vprašanje, kako bi promovirali grad, večina učencev (70,9 %) odgovarja, da bi bila najboljša socialna omrežja, medtem so se učitelji odločali med mediji (44,5 %) in turističnimi vodniki (18,5 %).

4.2 Raziskovalne hipoteze

Hipoteza 1:

Učenci naše šole od 6.-9. r. poznajo grad Turnišče in o njem tudi nekaj vedo.

Večina učencev pozna grad Turnišče, vendar o njegovi zgodovini vedo bolj malo. Obiskali so tako grad kot park. Poznajo slogovne značilnosti gradu. Nekoliko se je zataknilo pri izvoru imena, prav tako tudi pri vprašanju o številu lastnikov gradu. Grad in park Turnišče sta bila 1999. leta razglašena za kulturna spomenika državnega pomena. Tudi na vprašanje: Ali veste, da spadata tudi v Naturo 2000, je večina odgovorila negativno.

Hipoteza 2:

Učitelji naše šole poznajo grad Turnišče in njegovo zgodovino.

Tudi učitelji so že obiskali grad Turnišče. Vendar podatki o vedenju niso vzpodbudni. Le malo jih ve, da ta spomenik sodi v Naturo 2000. Glede promocije gradu pa so navajali medije in turistične vodnike s primerjavo z učenci, ki so se osredotočili na socialna omrežja.

Hipotezi delno potrjujeva, dobili sva vpogled, kako učenci in učitelji razmišljajo. Ugotovili sva, da je kljub bližini kraj premalo poznan.

5 ZAKLJUČEK

Turniški grad in park ob njem razlivata svoje sledi v bližini Ptuja in sta nastala kot pristava v letu 1091. Skozi zgodovino sta pogosto menjala lastnike. A posestvo je imelo na tem območju pomembno vlogo. Poleg priznane kobilarne je bil znan tudi park.

Ob prebiranju literature in ob pogovoru z g. Janezom Janžekovičem, ki je imel veliko pisnega dokazila, sva ugotovili, da grad in park resnično nista v najboljšem stanju. Grad je sicer v lasti države, a denarja za njegovo obnovo ni. Žal pa tudi dejstvo, da ni volje za to, bode v oči.

Grad Turnišče je bolj ali manj znan tudi našim učencem in učiteljem. Vendar podatki, kako je danes s tem spomenikom, niso vzpodbudni. Čeprav vemo, da je grad bil po II. sv. vojni zavetišče za vojne sirote in da je kasneje gostovala tam tudi srednja kmetijske šola, je to danes malo znano tako učencem kot učiteljem.

Seveda je grad zgrajen v renesančnem slogu, ki se je kasneje spreminjal vse do romanskega. Natančnih podatkov, kateri slog je danes prevladujoč, od anketirancev nismo dobili, čeprav vemo, da je bilo vplivov veliko.

Zanimiva je tudi trditev, ki jo lahko potrdimo, da sodi grad v *Naturo 2000*. Čeprav o tem večina ni bila prepričana. Na vprašanje, kako bi promovirali grad, večina učencev (70,9 %) odgovarja, da bi bila najboljša socialna omrežja, medtem so se učitelji odločali med mediji (44,5 %) in turističnimi vodniki (18,5 %).

In če povzameva, sta hipotezi, ki sva si ju zastavili, delno potrjeni, saj sva ugotavljali, da so tako učenci kot učitelji odgovarjali po pričakovanjih. O gradu vedo veliko, vendar še premalo. Zato se nam je v raziskovalnem delu porajalo tudi vprašanje, kako približat vedenje o tem gradu našim učencem in tudi učiteljem. Morda pa bi bila učilnica na prostem, o kateri sva v nalogi tudi razmišljali, prava priložnost. Zelo dobrodošli bi bili tudi različni dnevi dejavnosti, kot so kulturni in naravoslovni dnevi.

Tem za delo in raziskovanje o Turnišču je še veliko, upava pa, da se bo država opogumila in takim spomenikom dala pravo vrednost, da bodo naši znanjci imeli še kaj videti in raziskovati.

6 VIRI IN LITERATURA

Enciklopedija Slovenije. (1999). Založba mladinska knjiga, Ljubljana.

Kerrigan, M. (2008). Poti do znanja, kako so živeli. Mladinska knjiga. Ljubljana.

Peroci, P. (2011). Raba naravnih vrednot na območju Turnišča pri Ptuj. *Diplomska naloga*. Ptuj. Šolski center Ptuj, 7-9.

Pečnik, T. (2010). Popis dreves v grajskem parku Turnišče pri Ptuj. *Diplomska naloga*. Ptuj. Šolski center Ptuj, 8-9.

Stopar, I. (1990). Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji. Ljubljana. Partizanska knjiga : Znanstveni inštitut Filozofska fakultete. Ljubljana.

Elektronski viri:

Grad Turnišče pri Ptuj (Slika na spletu). (2015). Pridobljeno 6. februarja 2019 s <https://discoverptuj.eu/grad-turnisce-pri-ptuju>

May von Hunkar-Lippitt (Warren-Lippitt) (Slika na spletu). (2017). Pridobljeno 12. februarja 2019 s <https://www.geni.com/people/May-von-Hunkar-Lippitt/6000000059249581082>

Načrt rabe kompleksa Turnišče, Poročilo Komisije za pripravo načrta kompleksa Turnišče za Mestno občino Ptuj. (2014). Pridobljeno 6. februarja 2019 s <http://www.ptuj.si/pdf/turnisce.pdf>

Slika na naslovnici (Slika na spletu).(2015).Pridobljeno 6. februarja 2019 s <https://discoverptuj.eu/grad-turnisce-pri-ptuju>